

การศึกษาผลการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
ด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

A Study of the Result of Developing on English Instructional Management Skill Based on
Communicative Language Teaching Using Lesson Study Innovation for English Major
Students, Faculty of Education, Loei Rajabhat University

อัมมารภรณ์ หนูยอด¹ และ ณัฐกร ทิรัญโท²
Aummaraporn Nooyod¹ and Nathakorn Hiranto²

¹อาจารย์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
²อาจารย์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน ซึ่งเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจำนวน 6 แผน เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกวิดีโอ กล้องบันทึกภาพนิ่ง แบบบันทึกกิจกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์โพทโทคอล โดยการเขียนเชิงพรรณนาเชิงคุณภาพตามขั้นตอนการศึกษาชั้นเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ในชั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันนั้น ผู้วิจัยและนักศึกษาครูได้กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยเขียนครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน (KPA) จากนั้นได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทั้งหมด 5 ขั้นตอน เน้นการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายทั้งกลุ่มและเดี่ยว ได้แก่ Jigsaw activity, Whispering game, RRWP เกมเปิดแผ่นป้าย เกมจับคู่ สร้างบทสนทนาด้วยตนเอง แสดงบทบาทสมมติ ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เน้นการฝึกและการใช้ทักษะทางภาษาอังกฤษ ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน เขียน ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้กำหนดให้นักเรียนได้ใช้ทุกทักษะ อีกทั้งผู้วิจัยและนักศึกษาครูได้ร่วมกันตัดสินใจเลือกใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ สำหรับการจัดการเรียนการสอน จากการที่ผู้วิจัยและนักศึกษาครูได้วางแผนร่วมกันจึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ นักศึกษาครูมีความมั่นใจขึ้น กล้าคิด กล้าพูดแสดงความคิดเห็น ส่วนขั้นการสังเกตการสอนร่วมกัน เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางแผนร่วมกันไปใช้ในชั้นเรียนจริง โดยเป้าหมายสำคัญของการสังเกต คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมายเป็นไปตามแผนและจุดประสงค์อย่างน้อยเพียงใดซึ่งผลที่ได้ก็คือทำให้ทราบถึงจุดเด่นจุดด้อยของการเรียนการสอนที่วางแผนไว้ ที่สำคัญผลที่ได้จากการสังเกตการสอนร่วมกันทุกแผนนั้นนำไปสู่การปรับปรุงในแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป สุดท้ายขั้นการสะท้อนผลร่วมกันเป็นการสะท้อนถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้และแนวทางการแก้ไขปัญหาในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนนำมาซึ่งการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการจัดการเรียนรู้มีข้อบกพร่องน้อยกว่าการวางแผนการจัดการเรียนรู้และการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้สอนเพียงคนเดียว

คำสำคัญ: การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร, นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน

¹ Corresponding author Tel.: 09-5653-9333

E-mail address: aummarapomenged@gmail.com

Abstract

The purpose of this research was to study of English instructional management based on communicative language teaching using lesson study innovation which is qualitative research. The target group consisted of three fourth-year students during the second semester of the 2015 academic year studying in English Instructional Management 2 was purposively selected. The research instruments consisted of 6 lesson plans based on Communicative Language Teaching, video recorded, camera, and observation form. The data were analyzed by protocol analyzing.

The findings;

Firstly, planning step; a researcher and three students, created six lesson plans based on Communicative Language Teaching. They discussed and shared the ideas, created the learning objectives related with learning standard and behavior learning objectives (KPA). Next, they designed the learning process based on five steps of Communicative Language Teaching which focuses on the various activities both individual and group work such as jigsaw activity, whispering game, matching game, conservation, role play, etc. These activities were created in learning process covered in four skills; listening, speaking, reading, and writing skills. In additional, a researcher and three students made some decision to choose the interesting materials for instructional. Therefore, when they planned, worked, thought & shared, helped together, they would have gotten the perfect lesson plans. Secondly, teaching and observation step; a researcher and target group observed a student who was teaching English on five steps of CLT. In fact, teaching process was the main point of the observation, this step's results are the strengths and the weaknesses for the planning step. On the other hands, the most important things were the result from the observation could be improving for the next lessons. Finally, reflection step; reflective lessons were reflected about the problem issues happening while students were teaching; they found the ways to solve those problems, also improve in the next lesson plans. Therefore, the lesson plans and teaching processes have a less faults than planning and teaching alone.

Keywords: Communicative Language Teaching, Lesson Study Innovation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัตถุประสงค์สำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามกรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ได้กำหนดไว้คือ การถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ซึ่งการที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นั้น นอกจากต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาแล้ว จำเป็นต้องมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพด้วย

โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคสมัยที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นเยาวชนในยุคใหม่ที่เติบโตมาพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาจำเป็นต้องยึดหลักที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ สืบเนื่องกันนั้นกระบวนการจัด

การศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำ หลักสูตรสู่การปฏิบัติ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่ หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็น แนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้ดี และบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาและหลักสูตรแกนกลางจะกำหนดกระบวนการเรียนรู้ไว้ อย่างหลากหลายเพื่อจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาแก่เยาวชนของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ กระนั้นกระบวนการ เรียนการสอนในปัจจุบันยังปฏิบัติการสอนไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการ สอนภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบอย่างมากต่อกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของคนไทย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ ครูผู้สอนมักจะอ่านหนังสือให้นักเรียนฟังหนึ่งครั้ง หรืออ่านนำให้นักเรียนอ่านตาม หลังจากนั้นให้นักเรียนผลัดกันอ่าน ถ้านักเรียนอ่านผิดก็แก้ไขแล้วก็ผ่านไป และผ่านไปเรื่อยๆ จนจบบท อีกทั้ง ยังนำเอาหนังสือไวยากรณ์อังกฤษมาสอนให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เป็นต้น ซึ่งการสอนแบบนี้มุ่งเน้นการท่องจำ เพื่อสอบมากกว่าเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองไม่สามารถทำให้ผู้เรียนพูดภาษาอังกฤษได้ (พฤษะ ศรี, 2554) ที่สำคัญยังส่งผลให้คุณภาพการศึกษาไม่เป็นที่พอใจของสังคมดังจะเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนในวิชาหลักของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-Net) ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ, 2555)

วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นวิธีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการสอนนี้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาที่เรียนในการสื่อสาร อันได้แก่การใช้ทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยสามารถเลือกใช้ภาษาให้เหมาะกับบุคคลและสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม การเรียน การสอนในแนวนี้นี้จึงเน้นการทำกิจกรรมเพื่อฝึกการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงให้มากที่สุด โดยฝึกใน ลักษณะทักษะสัมพันธ์ หรือทักษะรวมโดยผู้สอนเป็นผู้นำกิจกรรมมาให้ฝึก เช่น สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ สนทนากันเอง ให้ผู้เรียนมีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกัน การเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการ สื่อสารมีขั้นตอนสำคัญดังนี้ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความ พร้อมและอยากรู้อยากเรียนในบทใหม่ เนื้อหาจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทนั้นๆ เมื่อครูผู้สอนเห็นว่า นักเรียนมีความพร้อม เกิดความสนุก และสนใจอยากเรียนแล้ว ก็เริ่มเรียนเนื้อหาต่อไป กิจกรรมที่กำหนดไว้ใน ขั้นนี้มีหลากหลาย เช่น เล่นเกม ปริศนาคำทาย เพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอ (Presentation) ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่นักเรียน มีการนำเสนอศัพท์ใหม่เนื้อหาใหม่ให้เข้าใจทั้ง รูปแบบและความหมาย กิจกรรมที่กำหนดไว้ประกอบด้วยทำให้ฟังเนื้อหาใหม่ ให้นักเรียนฝึกพูดตาม ในขั้นนี้ ครูเป็นผู้ให้ความรู้ทางภาษาที่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ต้องการในการออกเสียง คือ Informant (ผู้ให้ความรู้) รูปแบบของภาษาจึงเน้นที่ความถูกต้อง (Accuracy) เป็นหลัก ขั้นที่ 3 ขั้นฝึก (Practice) ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ ฝึกใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วในขั้นนำเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็เน้น เรื่องการใช้ภาษาให้คล่องแคล่ว (Fluency) การฝึกอาจฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล ขั้นนี้เป็น

โอกาสที่ครูจะแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในการใช้ภาษา ซึ่งการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นควรทำหลังการฝึกหัดทำระหว่างที่นักเรียนกำลังลองฝึกลองอยู่ความมั่นใจที่จะใช้ภาษาให้คล่องแคล่วอาจลดลงได้ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ มีทั้งในลักษณะที่กล่าวมานี้ และในลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกอย่างอิสระ ขั้นที่ 4 ขั้นการใช้ภาษา (Production) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนนำคำหรือประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว (Fluency) และเกิดความสนุกสนาน ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เน้นให้นักเรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม ครูคอยให้ความช่วยเหลือ ถ้านักเรียนเกิดผิดพลาด อย่าขัดจังหวะในทันทีทันใด ให้ปล่อยไปก่อน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสบายใจในการเรียนแต่ละครั้ง กิจกรรมที่กำหนดไว้มีหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การทำชิ้นงาน การทำแบบฝึก การนำเสนอผลงาน ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป (Wrap up) เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง จุดประสงค์คือ เพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนแล้ว กิจกรรมที่เสนอแนะไว้ว่าจะเป็นการนำเสนอรายงานของกลุ่ม ทำแบบฝึกหัดเพื่อสรุปความรู้ หรือเล่นเกมเพื่อทดสอบสิ่งที่เรียนมาแล้ว (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2537)

เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจึงควรมีการแสวงหากระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ สำหรับพัฒนากระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study Innovation) เป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่มีความน่าสนใจ โดยกระบวนการดังกล่าวนี้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ปรับปรุงวิธีการสอนจากการทำงานร่วมกับครูคนอื่นเพื่อตรวจสอบวิพากษ์เทคนิคการสอนของกันและกัน (Baba, 2007) จากการที่นักวิจัยได้ทดลองนำการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) มาใช้ในบริบทไทยมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อห้องเรียน เช่น ครูมีความเข้าใจและมีความมั่นใจมากขึ้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเอง มีการปรับเปลี่ยนวิธีการและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางที่ได้พัฒนาปรับปรุงจากกระบวนการศึกษาชั้นเรียน เกิดการสร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายในโรงเรียน สังเกตและสะท้อนผลการสอนร่วมกัน ครูมีโอกาสได้ร่วมกันสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ สังเกตชั้นเรียน และสะท้อนผลร่วมกันทุกครั้งหลังการสอน ครูมีการพูดคุยปรึกษาหารือกันมากขึ้นเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ ตัวกิจกรรม บทบาทของครูผู้สอน พฤติกรรมการเรียนรู้และแนวคิดของนักเรียนแต่ละคน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน รู้จักทำงานร่วมกัน กล้าแสดงออกมากขึ้น พูดแสดงความคิดเห็นมากขึ้น กล้าคิด กล้าพูด ชอบที่จะทำกิจกรรม (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2554) และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียนโดยมีการจัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูด การอ่าน การจับใจความสำคัญ ทำความเข้าใจ จดจำแล้วนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน เนื่องมาจากเหตุผลที่ นักศึกษาดังกล่าวนี้นี้จะต้องออกไปฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจริง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายนี้ควรได้รับการฝึกฝนพัฒนาในการเตรียมตัวที่จะเป็นครูในอนาคต และมีส่วนช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครูภาษาอังกฤษตลอดจนการเรียนรู้ของนักเรียนรวมทั้งการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน

ค่านิยมศัพท์

1. การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน มีการจัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน เชื่อมระหว่างความรู้ทางภาษา ทักษะทางภาษา และความสามารถในการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านภาษาไปใช้ในการสื่อสารตามสถานการณ์ต่างๆ โดยมีกระบวนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมและอยากเรียนในบทใหม่ เนื้อหาจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทนั้นๆ เมื่อครูผู้สอนเห็นว่่านักเรียนมีความพร้อม เกิดความสนุก และสนใจอยากเรียนแล้ว ก็เริ่มเรียนเนื้อหาต่อไป กิจกรรมที่กำหนดไว้ในขั้นนี้มีหลากหลาย เช่น เล่นเกม ปริศนาคำทาย เพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอ (Presentation) ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่นักเรียน มีการนำเสนอศัพท์ใหม่เนื้อหาใหม่ให้เข้าใจทั้งรูปแบบและความหมาย กิจกรรมที่กำหนดไว้ประกอบด้วยการให้ฟังเนื้อหาใหม่ให้นักเรียนฝึกพูดตาม ในขั้นนี้ครูเป็นผู้ให้ความรู้ทางภาษาที่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ต้องการในการออกเสียง คือ Informant (ผู้ให้ความรู้) รูปแบบของภาษาจึงเน้นที่ความถูกต้อง (Accuracy) เป็นหลัก

ขั้นที่ 3 ขั้นฝึก (Practice) ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วในขั้นนำเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็เน้นเรื่องการใช้ภาษาให้คล่องแคล่ว (fluency) การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล ขั้นนี้เป็นโอกาสที่ครูจะแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในการใช้ภาษา ซึ่งการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นจะทำหลังการฝึก และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกอย่างอิสระ

ขั้นที่ 4 ขั้นการใช้ภาษา (Production) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนนำคำหรือประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในรูปแบบกิจกรรมหลากหลายเพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว (fluency) และเกิดความสนุกสนาน ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เน้นนักเรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม ครูคอยให้ความช่วยเหลือ ถ้านักเรียนผิดพลาด อย่าขัดจังหวะ ให้ปล่อยไปก่อน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสบายใจกิจกรรมที่กำหนดไว้มีหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การทำชิ้นงาน การทำแบบฝึก การนำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป (Wrap up) เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง จุดประสงค์คือ เพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนแล้ว กิจกรรมที่เสนอแนะไว้จะเป็นการนำเสนอรายงานของกลุ่ม ทำแบบฝึกหัดเพื่อสรุปความรู้ หรือเล่นเกมเพื่อทดสอบสิ่งที่เรียนมาแล้ว

2. นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน หมายถึง แนวทางในการพัฒนาการสอน โดยเป็นการทำงานร่วมกันของทีมงานการศึกษาชั้นเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และอาจารย์ผู้สอนวิชาการจัดการเรียนรู้ 2 มี 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน คือ ทีมการศึกษาชั้นเรียนมาร่วมกันสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างนักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 โดยเริ่มต้นจากการกำหนดวัตถุประสงค์ จากนั้นดำเนินการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ในขั้นตอนนี้จะนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริงในชั้นเรียนจำลองก่อน จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เลือกไปทดลองใช้กับชั้นเรียนจริง ซึ่งทีมนักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย สังเกตการสอนในชั้นเรียนร่วมกัน โดยเป้าหมายของการสังเกต คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน คือผลที่ได้จากการสังเกตการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดผู้ร่วมวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดผู้ร่วมวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผู้วิจัย ผู้วิจัยทำหน้าที่วางแผนร่วมกันกับกลุ่มเป้าหมาย สังเกตและจดบันทึกสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นในการสังเกตการสอนร่วมกันในแต่ละประเด็น และจดบันทึกการสะท้อนผลหลังการสอนร่วมกัน จากนั้นนำข้อมูลในส่วนที่บันทึกเสียง วิดีทัศน์ และภาพนิ่งไปจัดทำการถอดเสียงตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกิจกรรมโดยวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการศึกษาชั้นเรียน

1.2 ผู้ช่วยวิจัย จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ผ่านการฝึกอบรมการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนแล้ว และเคยเข้าร่วมการเป็นผู้ช่วยวิจัยการพัฒนาครูด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่จังหวัดเลยแล้ว และมีหน้าที่ดังนี้

ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 1 ทำหน้าที่ บันทึกภาพนิ่ง ในทุกขั้นตอนของการศึกษาชั้นเรียน เช่น การวางแผนร่วมกัน การสังเกตการสอนร่วมกัน การสะท้อนผลร่วมกัน

ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 2 ทำหน้าที่ บันทึกวิดีโอทัศน์ ในทุกขั้นตอนของการศึกษาชั้นเรียน เช่น การวางแผนร่วมกัน การสังเกตการสอนร่วมกัน การสะท้อนผลร่วมกัน

2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 3 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ 2 (1244622) ภาคเรียนที่ 2/2558

3. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ทั้งหมด 3 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ 2 (1244622) ภาคเรียนที่ 2/2558 ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากนักศึกษาดังกล่าวนี้นี้จะต้องออกไปฝึกปฏิบัติการในสถานศึกษาจริงในระดับชั้นต่างๆ กลุ่มเป้าหมายควรได้รับการฝึกฝนพัฒนาในการเตรียมตัวที่จะเป็นครูในอนาคต และมีส่วนช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมไปกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อีกทั้งนักศึกษากลุ่มดังกล่าว เคยลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ 1 ที่เน้นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมาแล้ว นักศึกษาได้ทดลองสอนจริงในสถานการณ์จำลองและมีประสบการณ์ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้มาบ้าง นักศึกษามีบุคลิกภาพเรียบร้อย ตั้งใจสอน เอาใจใส่ต่อนักเรียนดี แต่ยังขาดความมั่นใจในกระบวนการสอน ขาดความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ไม่รู้ว่าจะออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรให้เหมาะสมกับระดับชั้นและเวลา ไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาและศึกษารายละเอียดการอภิปรายในแต่ละประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่ใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน

4. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เน้นการบรรยายเชิงวิเคราะห์ (Analytics Description) ด้วยการวิเคราะห์โพรโทคอล (Protocol Analysis) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study Innovation)

ตัวแปรตาม ทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามรายละเอียดดังนี้

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจำนวน 6 แผน
- 2) เครื่องบันทึกเสียง เป็นเครื่องมือใช้สำหรับบันทึกเสียงพูดคุยกันของกลุ่มเป้าหมาย ขณะที่ร่วมกันสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ บันทึกระหว่างที่กลุ่มเป้าหมายกำลังดำเนินการสอนในชั้นเรียน และการสะท้อนผลบทเรียนร่วมกัน
- 3) เครื่องบันทึกวิดีโอ ใช้บันทึกภาพพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมาย โดยบันทึกให้เห็นพฤติกรรมที่แสดงออกในระหว่างดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
- 4) กล้องบันทึกภาพนิ่ง ใช้บันทึกภาพนิ่งของกลุ่มเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) แบบบันทึกกิจกรรม เป็นแบบบันทึกข้อมูลการศึกษาชั้นเรียน ที่ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ สังเกตชั้นเรียน และสะท้อนผลบทเรียนร่วมกัน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ถูกสร้างขึ้นตามขั้นตอนของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งนำมาวิเคราะห์ในรูปแบบของกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
- 2) ข้อมูลจากวิดีโอเป็นข้อมูลที่บันทึกตลอดการปฏิบัติตามขั้นตอนของการศึกษาชั้นเรียน ทั้ง 3 ขั้นตอน ซึ่งจะนำมาถอดความให้อยู่ในรูปภาษาเขียนที่เรียกว่า โพรโทคอล (Protocol) วิธีการนี้จะสามารถศึกษาถึงความคิดของคนที่แสดงความคิดโดยการออกเสียงดังในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่บันทึกภาพเคลื่อนไหวและเสียงการสนทนาของกลุ่มเป้าหมายตามขั้นตอนของนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน ได้แก่ 1) โพรโทคอลขั้นการวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน 2) โพรโทคอลขั้นการสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน และ 3) โพรโทคอลขั้นสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน
- 3) ข้อมูลจากแบบบันทึกกิจกรรม คือรายละเอียดการแสดงแนวคิดของทีมวิจัยและของนักเรียน ซึ่งอยู่ในรูปของการเขียนในแบบบันทึกกิจกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ สังเกตชั้นเรียน และสะท้อนผลบทเรียนร่วมกัน รวมทั้งแบบบันทึกกิจกรรมในระหว่างเรียนที่เป็นใบงานต่างๆ ที่แสดงความคิดของนักเรียน

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้โดยเข้าไปมีส่วนร่วมตามขั้นตอนการศึกษาชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องในปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 2 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมและจัดทำข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1) ผู้วิจัยและนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 3 คน กำหนดวัน เวลาในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและผลิตสื่อร่วมกัน

2) ผู้ช่วยวิจัยทำการบันทึกวีดิทัศน์และบันทึกภาพหนึ่งกิจกรรมการร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง

3) ผู้วิจัยทำการถอดเทปวีดิทัศน์การร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และจัดทำเป็นโปรโตคอล จำนวน 6 โปรโตคอล ของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละโปรโตคอลผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ได้และทำการลงรหัสหรือคำพูด พร้อมกับนำภาพหนึ่งมาใช้ในการประกอบ จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของโปรโตคอลในภาพรวมอีกครั้ง

6.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการร่วมสังเกตชั้นเรียน

1) ผู้วิจัยทำการบันทึกการสังเกตชั้นเรียนและบันทึกภาพหนึ่งในกิจกรรมการสอนแต่ละชั้น

1.1) ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 1 ทำหน้าที่ บันทึกภาพหนึ่ง ในทุกขั้นตอนของการศึกษาชั้นเรียน ได้แก่ การวางแผนร่วมกัน การสังเกตการสอนร่วมกัน การสะท้อนผลร่วมกัน

ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 2 ทำหน้าที่ บันทึกวีดิทัศน์ ในทุกขั้นตอนของการศึกษาชั้นเรียน ได้แก่ การวางแผนร่วมกัน การสังเกตการสอนร่วมกัน การสะท้อนผลร่วมกัน

1.2) หลังจากการสังเกตเสร็จแล้ว ผู้วิจัยทำการบันทึกภาพหนึ่งใบงานและผลงานของนักเรียน

1.3) ผู้วิจัยทำการบันทึกรายละเอียดของการสังเกตชั้นเรียน

1.4) ผู้วิจัยทำการถอดเทปวีดิทัศน์การสังเกตชั้นเรียนและจัดทำเป็นโปรโตคอล จำนวน 6 โปรโตคอล ของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละโปรโตคอลผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ได้และทำการลงรหัสหรือคำพูด พร้อมกับนำภาพหนึ่งมาใช้ในการประกอบ จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของโปรโตคอลในภาพรวมอีกครั้ง

6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการสะท้อนผลร่วมกัน

1) ผู้วิจัยและนักศึกษากลุ่มเป้าหมายร่วมกันสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 โปรโตคอล

2) ผู้ช่วยวิจัยทำการบันทึกวีดิทัศน์และภาพหนึ่งขณะที่กำลังสะท้อนผล

3) ผู้วิจัยทำการถอดเทปวีดิทัศน์การร่วมสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้และจัดทำเป็นโปรโตคอล จำนวน 6 โปรโตคอล ซึ่งในแต่ละโปรโตคอลผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ได้และทำการลงรหัสหรือคำพูด พร้อมกับนำภาพหนึ่งมาใช้ในการประกอบ จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของโปรโตคอลในภาพรวมอีกครั้ง

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลตามขั้นตอนการศึกษาชั้นเรียน ทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นการสังเกตการสอนร่วมกัน และขั้นการสะท้อนผลบทเรียน

ร่วมกันที่ได้จากการถอดเทปบันทึกเสียง วิเคราะห์ในรูปแบบโพโทคอล รวมทั้งนำแบบบันทึกกิจกรรมการมาใช้ประกอบกันเพื่อให้เกิดความชัดเจนและครบถ้วนในการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการศึกษาชั้นเรียน ทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นการสังเกตการสอนร่วมกัน และขั้นการสะท้อนผลร่วมกันที่ได้จากการถอดเทปบันทึกเสียง วิเคราะห์ในรูปแบบโพโทคอล รวมทั้งนำแบบบันทึกกิจกรรมการมาใช้ประกอบกันเพื่อให้เกิดความชัดเจนและครบถ้วนในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

ทีมวิจัยประกอบไปด้วยผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักศึกษาครู 3 คน ได้ร่วมกันสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการกำหนดวัตถุประสงค์ ที่ผู้วิจัยได้เปิดประเด็นการกำหนดจุดประสงค์ด้วยคำถามและนักศึกษาครูทั้ง 3 คนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็นในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยเขียนให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ โดยทุกแผนผู้วิจัยได้เปิดประเด็นการกำหนดจุดประสงค์ด้วยคำถามและนักศึกษาครูทั้ง 3 คนได้แสดงความคิดเห็นในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งการสอนจำเป็นต้องมีจุดประสงค์การสอนหรือจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการสอนว่าจะสอนให้ผู้เรียนบรรลุผลในสิ่งใดบ้าง ครูผู้สอนจึงต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-6 มีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ครบถ้วน สามารถวัดพฤติกรรมเรียนของนักเรียนได้จริง

จากนั้นดำเนินการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching) ที่ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน (2W3P) ได้แก่ ขั้นที่ 1 Warm up หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 Presentation หรือขั้นนำเสนอ ขั้นที่ 3 Practice หรือขั้นฝึก ขั้นที่ 4 Production หรือขั้นนำไปใช้ และขั้นที่ 5 Wrap up หรือขั้นสรุป ซึ่งในแต่ละขั้นทั้งผู้วิจัยและนักศึกษาครู ทั้ง 3 คน ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายต่างมีส่วนร่วมและนำเสนอแนวทางในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันโดยผู้วิจัยและนักศึกษาครูได้กำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ที่เน้นการออกแบบกิจกรรมอย่างหลากหลายทั้งกลุ่มและเดี่ยว ได้แก่ Jigsaw activity, Whispering game, Reader- Runner Writer- Speaker เกมเปิดแผ่นป้าย เกมจับคู่ สร้างบทสนทนาด้วยตนเอง แสดงบทบาทสมมติ ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เน้นการฝึกและการใช้ทักษะทางภาษาอังกฤษ ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน เขียน ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้กำหนดให้นักเรียนได้ใช้ทุกทักษะ ไม่เพียงแต่การออกแบบกิจกรรมในกระบวนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยและนักศึกษาครูได้ร่วมกันตัดสินใจเลือกใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับการจัดการเรียนการสอนซึ่งแต่ละคนจะช่วยดูว่าสื่อที่สร้างนั้นเหมาะสมกับกิจกรรมหรือไม่ จากการที่ครูเคยเตรียมงานสอนเพียงคนเดียวทำการสอนเพียงคนเดียวพอได้เข้าร่วมในกระบวนการของการศึกษาชั้นเรียนพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของนักศึกษาครูเปลี่ยนไปกล่าวคือนักศึกษาครูมีความมั่นใจขึ้น จัดการชั้นเรียนได้ดีขึ้น เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมต่างๆ มีความหลากหลาย นักเรียนได้ใช้ภาษาผ่านการทำกิจกรรม ดังสอดคล้องกับโพโทคอลนี้ “การวางแผนช่วยกันมันทำให้มองเห็นสิ่งที่จะเกิดขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งเราสามารถคิดค้นหากิจกรรมต่างๆ ได้หลากหลายจริงครับ และที่สำคัญยังอดช่องโหว่ด้วยความคิดของทุกคนขอบคุณอาจารย์และเพื่อนนะ”

หลังจากที่มีการกำหนดจุดประสงค์และกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว สิ่งจำเป็นที่ต้องทำในลำดับต่อมา คือการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ เพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดคุณภาพในการเรียนรู้หรือไม่ มีความรู้และพฤติกรรมที่คาดหวังเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ ผู้วิจัยและนักศึกษาคูได้กำหนดการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกข้อและได้ร่วมกันสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เกณฑ์การให้คะแนน แบบประเมินการแสดงบทบาทสมมติ และอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกข้อ พบว่าเมื่อตรวจจากใบงาน และสังเกตจากการทำกิจกรรมต่างๆ แล้วนักเรียนสามารถทำได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ขั้นตอนการสังเกตการสอนร่วมกัน

ผู้วิจัยและนักศึกษาคูได้สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน ตามขั้นตอนของแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้น Warm up หรือขั้นนำเข้าสู่ บทเรียน ซึ่งในขั้นนี้ครูได้ใช้กิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจผู้เรียนเช่น วิดีโอ บัตรภาพ การใช้คำถาม เกม whispering 2) ขั้น Presentation หรือขั้นนำเสนอเนื้อหาครูได้อธิบาย สานิต และการใช้คำถามในการนำเสนอเนื้อหาให้กับผู้เรียน จนผู้เรียนเข้าใจ ไม่ใช่การบรรยายเพียงอย่างเดียว 3) ขั้น Practice หรือขั้นฝึกปฏิบัติ ครูออกแบบกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาทั้งเดี่ยวและกลุ่ม ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียน ทั้ง ฟัง พูด อ่าน และเขียน ครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน เป็นคนคอยช่วยแนะนำ มีการแจ้งกติกา และสาธิตวิธีการทำกิจกรรมอยู่เสมอ อีกทั้งยังจัดการชั้นเรียนได้ดี 4) ขั้น Production หรือขั้นสร้างกิจกรรมใหม่จากเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว ครูผู้สอนได้ให้นักเรียนใช้ภาษาในการแสดงบทบาทสมมติ การนำเสนอ งาน การสร้างชิ้นงานด้วยตัวเอง การแต่งบทสนทนาเอง การเขียนสรุปเรื่องจากการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และ 5) ขั้น Wrap up หรือขั้นสรุปเนื้อหา ทั้งครูและนักเรียนได้สรุปการเรียนรู้ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการถาม-ตอบแบบสั้น พูดสรุป เกม หรือเพลง อีกทั้งรายละเอียดย่อยของขั้นตอนนี้ๆ เช่นการใช้คำพูดและคำถามของครูผู้สอนการอธิบาย การสาธิต การแจ้งกติกาในการทำกิจกรรม การเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนดำเนินกิจกรรมในขั้นต่อไป สิ่งที่นักเรียนแสดงออก ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายการพูดสนทนา การอ่านออกเสียง การอ่านเร็ว การเขียนแต่งประโยครวมถึงการสรุปบทเรียน การใช้อุปกรณ์หรือสื่อต่างๆ ของนักเรียนในการทำกิจกรรมในขั้นตอนนี้เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางแผนร่วมกันไปใช้ในชั้นเรียนจริง โดยเป้าหมายสำคัญของการสังเกต คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมายเป็นไปตามแผนและจุดประสงค์มากน้อยเพียงใดซึ่งผลที่ได้ก็คือทำให้ทราบถึงจุดเด่นจุดด้อยของการเรียนการสอนที่วางแผนไว้ ที่สำคัญผลที่ได้จากการสังเกตการสอนร่วมกันทุกแผนก็นำไปสู่การปรับปรุงในแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

3. ขั้นตอนสะท้อนผลร่วมกัน

ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนจะนำมาซึ่งการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป ตัวอย่างเช่น เมื่อทีมวิจัยสะท้อนผลออกมาในการจัดการเรียนรู้ในแผนที่ 1 ว่า พบปัญหาการนำวิดีโอที่ค้นมาใช้เป็นสื่อการสอนนั้นเสียงเบาเกินไป ทีมวิจัยได้สะท้อนผลเพื่อหาแนวทางการแก้ไขในแผนต่อไปว่า ควรตรวจเช็คห้องเรียนห้องนั้นก่อนว่าอุปกรณ์มีปัญหาหรือไม่ หรือเตรียมลำโพงส่วนตัว หรือ พบปัญหาการแบ่งกลุ่มจับคู่ทำกิจกรรมการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ทีมวิจัยได้สะท้อนผลเพื่อหาแนวทางการแก้ไขในแผนต่อไปว่า ครูจับคู่ให้นักเรียนให้เลย โดยจับคู่เด็กเก่งกับเด็กอ่อนเป็นต้น ซึ่ง

กระบวนการดังกล่าวนี้จะทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการจัดการเรียนรู้มีข้อบกพร่องน้อยกว่าการวางแผนการจัดการเรียนรู้และการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้สอนเพียงคนเดียว

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย นับตั้งแต่ขึ้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ขึ้นการสังเกตการสอนร่วมกัน และขึ้นการสะท้อนผลร่วมกัน ที่พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของนักศึกษาครูเปลี่ยนไปกล่าวคือนักศึกษาครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น มีการจัดการชั้นเรียนได้ดีขึ้น เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้อย่างหลากหลาย ครูใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารผ่านการทำกิจกรรม ที่สำคัญคือเมื่อตรวจจากใบงานและ กิจกรรมต่างๆ แล้วนักเรียนสามารถทำได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ และคณะ (2550) ที่ได้ศึกษาผลจากการจัดการเรียน การสอนที่พัฒนามาจากกระบวนการศึกษาชั้นเรียนซึ่งพบว่า ครูมีการพูดคุยปรึกษาหารือกันมากขึ้นเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ ตัวกิจกรรม บทบาทของครูผู้สอน พฤติกรรมการเรียนรู้และแนวคิดของนักเรียนแต่ละคนและสำหรับตัวนักเรียนพบว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียนกล่าวคือนักเรียนรู้สึกว่าจะสามารถนำเรื่องราวในชีวิตประจำวันมาใช้ในชั้นเรียนได้มีความกระตือรือร้นในการทำงานรู้จักทำงานร่วมกัน กล้าแสดงออกมากขึ้น พูดเสียงดังขึ้นและสามารถออกไปนำเสนองานหน้าชั้นเรียนได้ ชอบที่จะทำกิจกรรมและออกไปนำเสนอแนวคิดและวิธีการของกลุ่มตัวเอง กล้าคิดให้แตกต่างและหลากหลาย กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้นรวมถึงอยู่กับปัญหาหรือตัวกิจกรรมได้นานไม่ยอมแพ้หรือเลิกคิดง่ายๆ และมีเจตคติที่ดีมากขึ้น ต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชาริณี ตรีวรัญญ (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน พบว่ากระบวนการนี้สามารถช่วยพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ศาสตร์การสอน เนื้อหาสาระวิชา หรือความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน และสามารถช่วยพัฒนาทักษะการคิด วางแผนการสอนของครู ช่วยพัฒนาความสามารถในการ จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนรวมไปถึงช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง นอกเหนือจากนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานอีกเป็นจำนวนมากก็ได้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับครูด้วย ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลดีเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

รวมความแล้วสามารถสรุปได้ว่าการศึกษาชั้นเรียนเป็นหลักการ แนวทาง หรือนวัตกรรมในการพัฒนากระบวนการทำงานของครูที่มีรูปแบบที่ให้ครูได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งผลจากการทำงานร่วมกันได้ช่วยให้ครูได้พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ เนื้อหา ทักษะ และการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวางแผนการสอนของการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวางแผนการสอนระหว่างอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาวิชาชีพครูด้วยวิธีการศึกษาชั้นเรียนและแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะแนวทางในการนำผลวิจัยไปใช้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการศึกษาชั้นเรียนและแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอต่อทุกขั้นตอนในกระบวนการของการศึกษาชั้นเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการสอนร่วมกันอย่างยิ่ง เพราะการให้ข้อมูลหรือความคิดเห็นของผู้สังเกตชั้นเรียนนั้นมีอิทธิพลต่อการสร้างแผนการสอน การออกแบบสื่อการสอนการเลือกใช้สื่อการสอนและการดำเนินการตามแผนการสอน

2. การทำวิจัยในครั้งนี้ จะต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการค่อนข้างนาน เนื่องจากจะต้องใช้ระยะเวลาในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ การสังเกตการณ์เรียนรู้ร่วมกัน และการสะท้อนผลบทเรียนร่วมกัน ดังนั้นผู้ที่สนใจจะต้องจัดการเวลา บริหารเวลาในแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบทั่วไป

ควรศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2544). การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตรกรมวิชาการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553.

ค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559. ค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2558, จาก http://planning.tu.ac.th/images/Download/03Strategy/dataStrat4/2_05.pdf

ชาโรณี ตรีรัฐบุญ. (2552). การพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาผ่านบทเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นฤมล อินทร์ประสิทธิ์. (2552). การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) : นวัตกรรมเพื่อพัฒนาครูและนักเรียน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พฤกษ์ศรี. (2554). The new road 2: โครงการรณรงค์ให้คนไทยพูดภาษาอังกฤษได้ทั่วประเทศเรียนภาษาอังกฤษง่ายเหมือนเรียนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ฝ่ายโรงพิมพ์ บริษัท ตาตา พับลิเคชั่น จำกัด.

ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2554). รายงานการสังเคราะห์การบริหารจัดการงานวิชาการในสถานศึกษาที่ใช้ นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และวิธีการแบบเปิด (Open Approach). ขอนแก่น: โรงพิมพ์ คลังนาวิทยา.

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2549). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). วิธีสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537

- Baba, T. (2007). **How is Lesson Study Implemented? Japanese Lesson Study in Mathematics Its Impact, Diversity and Potential for Educational Improvement.** Singapore: World Scientific Publishing.
- Inprasitha, M. (2010). **One Feature of Adaptive Lesson Study in Thailand Designing Learning Unit.** Proceeding of the 45th Korean National Meeting of Mathematics Education Dongkook University. (pp. 193-204). Korea: Gyeongju.
- Larsen-Freeman, D. (2000). **Techniques and Principles in Language Teaching.** 2nd Ed. Oxford: OUP.
- Littlewood, W. (1981). **Communicative Language Teaching: An Introduction** London: Cambridge University Press.
- Morrow, K.E. (1981). **Communicative in the Classroom.** Essex: Longman Group, Ltd.
- Nunan, D. (1989). **Designing Tasks for the Communicative Classroom.** Cambridge : Cambridge University Press.
- Widdowson, H.G. (1978). **Teaching Language as Communication.** Oxford: Oxford University Press.